

Leren in de praktijk

Een hoop stenen

Een paar mensen in Longo maï noemen mij de 'laatste steen-mohikaan' omdat ik gewoon gek ben op bouwen met steen. Ze hebben in zoverre gelijk, dat ik een van de laatste van de groep stenenmetselaars ben, die eens begon met de opbouw van de drie ruïnes Grange neuve, St. Hippolyte en Le Pigeonnier.

In 1978 kwam ik aan in de Longo maï-coöperatie in het Provençaalse Limans. Vrijwel meteen werd ik toegevoegd aan de bouwgroep die Joost vastberaden en liefdevol in de hand had. Zonder twijfel voelden veel van de toenmalige medestrijders zich op de bouw min of meer als in een 'alternatief' strafkamp, maar ik was in mijn element. Het was het begin van een passie die ik nooit heb verloren.

Afgelopen juni konden we eindelijk, 37 jaar na het begin van de bouwwerkzaamheden, het laatste gedeelte dekken van het fantastische bouwcomplex St. Hippolyte. In deze vleugel zal onze toekomstige bibliotheek komen, terwijl er ook nog plaats is voor enkele woonruimtes die we - nog steeds - nodig hebben.

Bouwstenen

De 'bouwsector' in Grange neuve is in de loop der tijd nogal veranderd. In het begin vormden we één groep die voor het collectief werkte en die de collectieve beslissingen volgde over wat te bouwen was. Beetje bij beetje begonnen meer mensen op meerdere plaatsen met het bouwen van woonruimte, zodat het aantal

bouwplaatsen op een gegeven moment niet meer te overzien was. Aan de andere kant ontdekten we een jaar of dertig geleden dat je ook kan bouwen met ander materiaal als de steen, kalk en cement. We experimenteerden met leem, stro en hout, wat nu 'ecologische constructie' wordt genoemd. Het eerste huis dat we zo in 1984 maakten, heet Fatsa. Het heeft een houten geraamte met muren van stro en werd grotendeels gebouwd door Turkse vluchtelingen. Het tweede huis is een mooi gebouw geworden uit leemstenen, dat we bouwden in 1989 met vrienden uit Mali.

De volgende constructies waren twee blokhuizen van hout, een groot kippenhok van leemstenen en meerdere huizen van hout en stro. Aan de spectaculairste bouw zijn we op dit moment nog bezig: een gebouw met drie etages, groot genoeg voor vijftien mensen en een aantal gasten. En wat doen we nog met de kalkstenen? Om eerlijk te zijn hebben we vooral bij de drie historische boerderijgebouwen de traditionele bouwwijze en het materiaal gerespecteerd. Maar ook de studio van Radio Zinzine, boven op de heuvel,

Het bouwwerk St. Hippolyte: het laatste gedeelte heeft nu ook eindelijk een dak.

hebben we in 1983 zo gebouwd. Uiteindelijk heb ik me er min of meer bij neergelegd dat bij de anderen deze liefde voor het bouwen met stenen ontbreekt. En ondanks alle nieuwe bouwwijzen hebben we toch respect en appreciatie kunnen behouden voor dit natuurlijke materiaal, dat overal op onze heuvel te zien is.

Kinderspel

Ik heb er plezier in muren van steen te bouwen. Herinneringen uit de kindjaren komen boven en het vraagt geduld en rust. In onze omgeving is deze duizendjarige activiteit niet weg te denken, talrijke bouwsels getuigen van generaties onbekende stenenmetselaars.

Het zal nog wel een tijdje duren voordat St. Hippolyte werkelijk klaar is. Al de binnenarchitectuur moet nog worden gedaan, een extra ruimte voor de verwarmingsketel moet nog worden gebouwd (uit steen), net zoals een buitentrap met overkapping.

Werkeloos worden we nog altijd niet en ook het pensioen moet nog even worden uitgesteld. Wel heb ik de afgelopen twee jaar in Rachid een opvolger gevonden, die op St. Hippolyte de kunst van het steenhouwen en metselen heeft ontdekt. U bent van harte uitgenodigd voor een bezoek op onze coöperatie en een rondleiding met als thema 'bouwen met natuursteen in Longo maï'.
Nick Bell

Provence

Van top tot teen vernieuwd

De grote zaal in Grange neuve wordt geheel gerenoveerd.

Begin juni zijn we begonnen met de complete renovatie van de grote gemeenschappelijke zaal van Grange neuve, een van de drie boerderijen van de coöperatie in Limans in de Provence. Dat was hoognodig omdat het dak al sinds lang lekte en de ruimte ook niet meer voldeed aan de huidige behoeften in deze oudste en grootste Longo maï-coöperatie. De afbraak, het opruimen en het schoonmaken gingen snel, de daaropvolgende opbouwfase duurt waarschijnlijk tot eind september. Als eerste werd er een nieuwe tussenverdieping gebouwd, groter dan de oude en met een directe verbinding naar de keukendeur, om meer plaats te hebben voor de maaltijden. Daarna begonnen we met de voorbereidingen van de dakstoel. Het eiken- en kastanjehout hiervoor kwam uit de coöperatie Treynas en moest

nog op maat worden gezaagd in de Provence. De nieuwe ramen zijn gemaakt in de timmerwerkplaats in de Tarn, waar een groep jongeren uit Longo maï zich heeft gevestigd. De trap en de grote ingangdeur zijn in de werkplaats in Limans gemaakt. Op dit moment wordt er gewerkt aan de elektriciteit en daarna moet alles worden gepleisterd. Het betegelen van de vloer komt dan als laatste aan de beurt. Deze bouwplaats in het hart van de coöperatie is de hele zomer een centrum geweest van ontmoeting en gezelligheid en voor de opleiding in de verschillende bouwberoepen. In de herfst zal de zaal weer dienst doen als eetzaal, vergaderzaal, feestzaal... We danken iedereen van harte die ons heeft geholpen dit project te realiseren.

Bertrand Burolet

Colombia

Inzet voor vrij zaaigoed

Sinds drie jaar werken we nauw samen met het netwerk 'Guardianes de Semillas de Vida - beschermers van zaden van het leven' in Colombia. In de hier gepubliceerde brief schrijft Alba over de activiteiten van het netwerk en de moeilijke omstandigheden ter plaatse.

Lieve Longo maï – familie,

Ik schrijf jullie vanuit Colombia om jullie op de hoogte te houden. De laatste tijd moeten we steeds vaker moeilijke situaties het hoofd bieden die te maken hebben met de onder tekende vredesverdragen tussen de regering en de FARC. Op dit moment wordt er druk van alle kanten

uitgeoefend. Veel aanvoerders en verdedigers van mensenrechten en milieu zijn vermoord. Veel anderen worden bedreigd of gearresteerd. De gebieden die de FARC heeft verlaten, zijn opnieuw bezet door andere gewapende groepen. De angst en de onzekerheid voelen we overal. We zetten ons ervoor in zaaigoed

van oude, regionale soorten te behouden en te vermeerderen. Dat is voor ons een belangrijke bouwsteen om ons land in vrede op te bouwen. Af en toe mag het ons onbelangrijk toeschijnen, dit werk heeft ook invloed gehad op sociale en politieke bewegingen die in naam van de vrede opereren. We weten dat we moeilijke tijden tegemoet gaan en dat het politieke klimaat verandert. We hebben ook te maken gehad met de overstroming (die echt geen 'natuurlijke catastrofe' was zoals ze werd genoemd) in de stad Mocoa-Narino. Al die beelden die de wereld rondgingen! We hebben in dit gebied medewerkers en we hebben ons best gedaan eerste hulp te verlenen. Op dit moment sturen we vooral zaaigoed voor de boeren daar.

Omdat ons werk nooit ophoudt, zijn we nog altijd bezig met het behouden van zaaigoed (maïs in het bijzonder), de bescherming van water en bodem, het werken met de kinderen die ons zaaigoed zullen erven, cursussen over zaaigoedproductie, ecologische landbouw, et cetera.

Het accent ligt bij de toename van de zaaigoedproductie en de opslagcapaciteit in het verdeelcentrum van Pasto. We hebben ook de vele maïsoorten vermeerderd die we getest hebben op besmetting met gentechnisch gemanipuleerde soorten. Zo konden we 300 kg zaaigoed voorschieten en 60 kg weggeven. Op nationaal niveau maken we deel uit van het netwerk voor vrije zaden in Colombia. In dit kader werken we mee aan de oprichting van een observatiecentrum om ggo's en de mogelijke besmetting van autochtone maïsoorten op te sporen. Ook verliezen we de zaaigoedwetgeving niet uit het oog, om de vrijheid van onze zaden ook in toekomst te garanderen.

In Narino zijn we bezig met de voorbereidingen voor een referendum om de gemeente San Lorenzo uit te roepen tot territorium zonder genetisch gemanipuleerde gewassen. Daarvoor verzamelen we handtekeningen, houden we openbare bijeenkomsten en geven we interviews aan radio- en lokale TV-stations. In de Cauca doen we hetzelfde, zodat de indio-overheid deze verklaring opneemt in hun 'levensplannen' die ze elke zes jaar aannemen. Voor al deze activiteiten kunnen we hulp gebruiken in vorm van geld, publiciteit en druk op de overheid.

Alba Marleny Portillo Calvache
Red de Guardianes de
Semillas de Vida
Netwerk van Beschermers van
zaden van het leven

Op een markt in Colombia wordt zaaigoed geruild en kennis en ervaring uitgewisseld.

Andalusië

Het land voor hen die het bebouwen

Begin juni kregen we in de coöperaties in Zuid-Frankrijk bezoek van negen mensen van de agrarische vakbond SAT (voorheen SOC) uit Andalusië. We hadden vruchtbare dagen met elkaar en spraken vooral over de landbezettingen.

Sinds april bezetten leden van de vakbond een terrein in Jaén dat van de bank BBVA (Banco Bilbao Vizcaya et Argentaria) is. Deze bank heeft het terrein - 74 hectare met 6500 olijfbomen - overgenomen van een failliete bouwondernemer en incasseert daarvoor Europese landbouwsubsidies, zonder het land te bewerken. De vakbond besloot het terrein te bezetten en te bewerken. Ze onderhouden de olijfbomen, renoveren het woonhuis, legden een hectare ecologische moestuin aan en schaften dieren aan. Ze noemen het project Cerro Libertad, heuvel van de vrijheid.

Meer dan 35% van de bevolking van Jaén is werkeloos en zes miljoen olijfbomen zijn in het bezit van

enkele grootgrondbezitters. Een decreet met betrekking tot de landbouwhervorming van Andalusië bepaalt dat grond niet braak mag liggen. Als dat twee jaar na elkaar toch het geval is, kan de grond in sociaal verband worden bewerkt. Maar de autoriteiten geven hieraan geen gehoor. Degenen die dat wel doen, worden zelfs vervolgd. Op 23 juni vond een proces plaats dat voor een van de betrokkenen uitliep op een boete wegens wederrechtelijke inbezitting van privé-eigendom. Elke dag kan het tot een ontruiming komen.

Somonte

De bezetting van het terrein van Somonte gaat door. Op dit terrein van

400 hectare groeide vroeger alleen graan, dat compleet gemechaniseerd werd gezaaid, met pesticiden behandeld en geoogst. De Andalusiëse regering wilde het terrein aan een particulier verkopen. Vijf jaar geleden bezette de SAT het land met het idee er gediversifieerde landbouw te bedrijven en arbeidsplaatsen te scheppen. Op 25 hectare zijn oude graansoorten gezaaid, 6 hectare zijn tuin en boomgaard en een derde van het terrein is voor de veeteelt bestemd. Kort geleden organiseerden de bewoners van Somonte een door 200 mensen bezochte bijeenkomst over het verbouwen van oude graansoorten en het bakken van brood daarmee. Ze werken samen met het netwerk voor

de productie van Andalusisch zaaigoed en willen een opleidingscentrum oprichten voor de ecologische landbouw.

Het is te veel om op te noemen wat we sinds de jaren 80 met onze vrienden van de SAT / SOC hebben beleefd. In ieder geval heeft dit bezoek weer nieuw leven geblazen in onze samenwerking en uitwisseling. We roepen iedereen op de activiteiten van de SAT te ondersteunen. Dat kan door hen te bezoeken, met hen mee te werken, door journalisten of wetenschappers er heen te sturen of door te protesteren bij de Spaanse ambassade in het geval ze door de overheid van het land worden verwijderd.

Lourdes Méndez de Andes

Meer informatie vindt u op internet onder Cerro Libertad en op de website van het Europese burgerforum www.forumcivique.org

Italië

Genoeg noten te kraken

Ca dj' Mat betekent in het dialect van Piémont het gekkenhuis. En waarschijnlijk moest je ook een beetje gek zijn (maar niet alleen dat) om te beginnen aan zo'n project.

De geschiedenis van Ca dj' Mat begint in 2007 in de Italiaanse gedeelte van de Piémont, een streek tussen Cuneo en Asti die 'le Langhe' genoemd wordt. Met de heuvels en de wijnbouw, de kasteeltjes en de oude gehuchten is het een bijzonder gebied dat in 2014 door de Unesco als werelderfgoed werd erkend. In het dorpje Rocca Cigliè, met 157 bewoners, zie je de sporen van de massale trek naar de stad na de oorlog. Landbouwgronden liggen er verlaten en verwaarloosd bij en de oude boeren die er nog zijn, vinden geen opvolger voor hun boerderijen.

Gaëlle en Bruto die Ca dj' Mat begonnen, kochten een klein huisje in het dorp en een verlaten bosrijk stuk grond van 12 ha. Ze wilden er een bescheiden project van maken, gebaseerd op kleinschalige ecologische landbouw, in sociale interactie met hun omgeving. En dat is gelukt. Met de mensen van het dorp zijn er sterke banden ontstaan. Wederzijdse hulp en het over en weer uitlenen

van materiaal zijn dagelijks aan de orde.

Het project is economisch hoofdzakelijk gebaseerd op een kudde van 40 melkschapen van een lokaal ras. Kaas en lammeren worden verkocht. De moestuin, de varkens, de kippen en de konijnen zijn vooral voor de eigen consumptie bedoeld. Het brandhout halen ze uit het eigen bos, net zoals de houtbundels die worden gebruikt om de bakoven in het dorp te stoken. De groep coördineert het collectieve gebruik van deze dorpsoven en bakt er lekker brood en pizza's in. Daarmee wordt ook de goede sfeer en verstandhouding met de dorpsbewoners versterkt.

Sinds een paar jaar pachten ze twee percelen met ongeveer 150 hazelnootbomen. De hazelnootsoort heet 'tonda gentile' en is bekend vanwege de zoete smaak. In de Piémont wordt de noot vooral gebruikt voor de industriële productie van zoetigheden zoals Nutella. Het is de vraag hoe deze cultuur,

In Ca dj' Mat worden de hazelnoten voor en na de oogst gekoesterd

die traditioneel als bijverdienste werd bedreven, tot zo'n monocultuur kon uitgroeien. De gevolgen zijn een overexploitatie van de vlakke en vruchtbare velden, een totale mechanisatie van de werkzaamheden en een veelvuldig gebruik van herbiciden om de bodem voor de oogst 'schoon' te houden. De hazelnoten van Ca dj' Mat groeien op oude plantages, worden zonder bestrijdingsmiddelen onderhouden en handmatig geoogst, in goed gezelschap, zoals vroeger.

Tussen Ca dj' Mat en Longo maï

bestaan sinds lange tijd goede banden. Daarom is het niet verwonderlijk dat we over gemeenschappelijke projecten nadenken. Het nieuwe idee is nu hun hazelnoten zowel te verwerken tot een lekkere notenpasta als in de dorpsoven te roosteren om ze dan in zakjes te verpakken. Deze twee producten kunnen wij dan op de markten rond onze coöperaties verkopen, om zo onze vrienden van een aanvullend inkomen te voorzien. Plezierig gevolg is dan ook dat we elkaar vaker zullen zien.

Valentina Malli

Transkarpatië

Van herders en kaasmakers

Sinds begin jaren 90 is Longo maï in de Oekraïne actief. Vaak wordt gevraagd wat je kunt doen "in zo'n instabiel en gecorrumpeerd land?" Het antwoord van de kaasmaker Pietro: "Oh la! Rustig aan joh, je kunt overal aanpakken!"

Het idee een kaasmakerij te starten in de Oekraïne is in 1994 ontstaan tijdens een bezoek van vijf dorpsbewoners aan de coöperatie Treynas in Ardèche. Het duurde bijna 10 jaar voordat de kaasmakerij in Nizjné Selitstjé functioneerde en pas in 2008 was ze autonoom en schreef zwarte cijfers. De kaasmakerij verwerkt nu koemelk voor 1200 gezinnen in vijf dorpen van het district Chust in Transkarpatië. Onge-

veer 120 boeren brengen elke dag hun verse melk, voor een prijs van 7 grivna (0,24 euro) per liter. Dat is hier een prima prijs. De kaas wordt voor 80% direct vanaf de kaasmakerij verkocht, zowel aan de mensen uit de streek als aan Oekraïense toeristen.

Op zoek naar de 'Brenza'
Dit succes sterkte ons in het idee dat we graag wilden samenwer-

ken met degenen die altijd al kaas maakten in de streek. Dat zijn de herders-kaasmakers die in de Karpaten de 'Brenza' maken. De Brenza is een kaas uit rauwe schapen- of geitenmelk, die uitsluitend op de alpweiden wordt gemaakt waar de dieren van eind april tot eind oktober weiden. Voor de stremming wordt alleen natuurlijk stremsel gebruikt. Deze dakloze herders zetten hun voorvaderlijke tradities in de Karpaten voort. Al lange tijd voor de Sowjet-Unie, er zijn mensen die zelfs praten over het Romeinse Rijk, maakten deze herders-kaasmakers deel uit van het culturele lokale landschap.

Het toeval hielp ons een handje. In 2014 namen we op een bijeenkomst van Slowfood in Turin deel aan een debat over diversiteit, oorsprong en landstreken. Een jonge Oekraïense studente in Frankrijk stelde ons voor haar universitaire scriptie te maken over een traditioneel product. Ons voorstel in haar land van herkomst een studie te maken over de producten van de Brenza viel in goede aarde. Met Daria hebben we dus een onderzoek kunnen doen over dit beroep en deze mensen. In het begin dacht ze dat het eenvoudig was alle herders van het district te vinden. Maar dat bleek veel moeilijker dan gedacht. De veterinaire dienst had haar weliswaar het contact gegeven van 6 schaapskuddes, maar al gauw werd het duidelijk dat er veel meer bestonden... Aan het eind hadden we 54 kuddes gevonden, dankzij Youra Diadouk, een oude herder met pensioen die na 50 jaar werken minstens de helft van alle bestaande kuddes kende.

Je vindt deze activiteit in de verste uithoeken van de bergen en vaak moet je twee of drie uur lopen om deze herders te vinden. We hebben gemerkt dat het harde doorzetters zijn, die het hele seizoen op de alpweiden onder de sterrenhemel slapen en zich alleen met een golfplaat tegen het zomerse onweer beschutten. Zo ver weg van alles en iedereen is het ook moeilijk de kaas te verkopen. Begrippen als rentabiliteit en marketing kennen ze niet. Wat voor hen belangrijk is, zijn hun dieren en de traditie...

Nieuwe samenwerking

En zo kwam het ook dat niet iedereen het nut ervan inzag de uitnodiging van de kaasmakerij in Nizjné aan te nemen om met elkaar een vereniging op te richten. Maar na de eerste bijeenkomst volgde de tweede, met de meest toegankelijke herders. Wij hadden geleerd ons beter voor te bereiden en hadden concrete voorstellen: hun product beter verkopen door een gemeenschappelijke productie en een verkoop onder hetzelfde logo 'traditionele Brenza van Chust'. Het belangrijkste doel was duurder te verkopen, om zo echt iets te verdienen. Natuurlijk vonden ze ons knettergek toen we voorstelden de Brenza drie keer zo duur te verkopen als ze gewend waren, maar zoals alle bergbewoners zeiden ze eerst maar niets. Niettemin waren ze het er, ondanks enige scepsis, allemaal mee eens de boudz (ballen van verse kaas die moeten worden verzuurd om er Brenza van te maken) te leveren tegen een goede, vaste prijs voor het hele seizoen. (vervolg pag. 4)

Het melken van de geiten is in de Karpaten een dagelijkse gemeenschappelijke activiteit. Zonder deze wederzijdse hulp is het houden van geiten en schapen en de fabricatie van kaas ondenkbaar.

In het voorjaar van 2017 waren er nog 26 kuddes in het district. De helft was verdwenen door de ongekende economische crisis in de Oekraïne, die mannen dwingt werk in Europa te zoeken. Van de 26 overgebleven kuddes doen er 14 mee in onze vereniging.

Ongeveer elke twee weken brengen de herders hun verse kaas van de alpweiden naar onze Longo maï-boerderij. Onder het toezien van Inna, onze jonge coördinator, verwerken we de kaas tot het gewenste eindproduct en vullen daarmee de glazen potten. De potten verkopen we, weliswaar nog niet in overvloed, maar de perspectieven zijn goed en de investeringen kunnen in twee jaar terugverdiend zijn. In ieder geval hebben wij een belangrijk doel al bereikt: we hebben een paar mensen weer hoop gegeven, we hebben nieuwe vrienden gevonden en we bieden weerstand tegen de algemene neerslachtigheid.

Oreste del Sol
en Inna Prehara

De feesten op de boerderij Hof Stopar zijn een ontmoetingsgelegenheid voor veel vrienden die ons hebben leren kennen bij de verschillende activiteiten. Begin juni 2017 vierden we ons 40-jarige bestaan.

Oostenrijk

Mijlpalen op de Stopar

In 1977 kocht Longo maï de leegstaande boerderij Hof Stopar in Karinthië. De schuur was verdwenen, de kašča (graanschuur in het Sloveens) aan een museum verkocht en het kruis weggehaald uit het kapelletje. Aan de hand van vier mijlpalen wil ik hier in het kort onze veertigjarige geschiedenis schetsen.

In 1977 trokken 100 ooiën, begeleid door een groep schaapsherders uit Longo maï, van Zwitserland naar de Karinthische Karawanken – als inwijdingsgift aan de nieuwe coöperatie. Na meerdere pogingen om ons te behelpen met het land rond de boerderij, trokken we met de kudde 15 jaar lang heen en weer tussen Wenen en Karinthië. De kudde kreeg de functie van een soort ambassadeur van Longo maï. Door de activiteiten rond de schapen kregen ook onze ideeën en andere acties meer aandacht. In het begin waren de zwartbruine Zwitserse bergschapen in Oostenrijk onbekend, tegenwoordig is het een erkend en veelgevraagd fokras.

In 1989 ontstond naar het voorbeeld van onze radiozender Zinzine in de Provence, de 'Andere Radio voor Karinthië – Drugačni radio za Koroška'. De politiek werd in die tijd bepaald door de opkomst van Jörg Haider en het opnieuw opslaan van

extremrechtse sentimenten. Daar wilden we met een breed platform tegenin gaan. Het begon met een piratenzender, die ons uiteindelijk voerde tot aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Hier werden we gelijkgesteld in ons recht op onafhankelijke media. Nu bestaan er 17 vrije radio's in Oostenrijk.

In 1994 voltrok zich een breuk in de geschiedenis van Stopar. Enkele mensen van het eerste uur verlieten Longo maï en daarmee ook de boerderij. Een grote brand verwoeste kort daarna het woonhuis. Na de wederopbouw in hetzelfde jaar woonde een winter lang niemand op de boerderij. De groep die terugkwam, was veel kleiner en de schaapskudde bleef voor de eerste keer op de boerderij. Nu leven we weer met negen volwassenen hier, vijf daarvan zijn pas sinds een paar jaar in Longo maï. Dat geeft het samenleven een nieuwe dynamiek.

In 1996 sloot Oostenrijk zich bij de EU aan en werd in Eisenkappel / Železna Kapla de Coppla Kaša opgericht, een zelfhulpvereniging van kleine boeren. Wij waren daar vanaf het begin bij betrokken. Met de Coppla Kaša zetten we ons aan beide kanten van de Oostenrijks-Sloveense grens in voor samenwerking tussen boeren, culturele uitwisseling en het delen van ervaringen met zowel traditionele als moderne werkmethoden. Door deze betrokkenheid werden we als Longo maï meer geaccepteerd in de streek.

In dit korte artikel blijft helaas veel ongenoemd. We zouden nog kunnen schrijven over bijvoorbeeld het AIM, het anti-nationalistische

journalistennetwerk tijdens en na de Joegoslavische oorlog, over de strijd om de kleine dorpscholen, over de strijd om de meertaligheid, over de verschillende initiatieven met gevluchte mensen, over de samenwerking met andere collectieve boerderijen... Bij een bezoek aan de Stopar kunt u al deze verhalen horen. Ons gastverblijf met plaats voor acht mensen staat het hele jaar tot uw beschikking.

Robert Kauer

Duitsland

Onderhoudsklusjes

Op de Hof Ulenkrug in het Noordduitse Mecklenburg-Vorpommern was het afgelopen zomer de hoogste tijd alle raamkozijnen van het ecologisch gebouwde gemeenschapshuis opnieuw in de verf te zetten. Dat is niet bij alle ramen zo'n gemakkelijk klusje, zoals hier is te zien. Het vereist evenwicht, geen

hoogtevrees en genoeg kracht om de kozijnen te schuren voordat er nieuwe lak op komt.

Gelukkig zijn er op de Ulenkrug intussen weer genoeg jonge mensen die met enkele gasten zulke werkzaamheden ter hand kunnen nemen. Onze dank aan Clemens, Vera, Moritz, Lea, Avner en Shiral!

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar

Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Druckwerk 14, Dargun

Contactadres:

Stichting Pro Longo maï
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705